

Gradivo za izvedbo delavnic o strpnosti, nasilju in kulturi za 3. triado

Pripravila: Katarina Klajn, prof. slov. in franc., članica projektnega tima Erasmus+ KA1

DA ROJAK KUL BO VSAK

delavnice o nasilju, strpnosti in kulturi ob slovenskem kulturnem prazniku

1. DEL: Strpnost in kultura

1. MEDVRSTNIŠKO NASILJE

a) **Oglej si pričevanje učenca, ki v šoli vsakodnevno doživlja nasilje in odgovori na vprašanja.**

Kakšno nasilje ta učenec doživlja, kako se takrat počuti?

Kaj je po njegovem mnenju razlog, da so nekateri učenci nasilni? Kaj meniš ti?

Kje poišče pomoč?

Ga je strah povedati resnico odraslim?

Se tudi sam/a kdaj srečaš z nasilnim obnašanjem v šoli, te je kdaj strah?

b) Predstavlja si, da ta učenec najboljšemu prijatelju zaupa svoje načrte za pobeg od doma, saj nasilja ne more več trpeti. **Postavi se v vlogo njegovega prijatelja in mu napiši sms sporočilo.** Poskušaj ga odvrniti od pobega. Predstavi mu nevarnosti, ki ga lahko doletijo in predlagaj rešitev za njegove težave. Bodi sočuten.

c) **Nasilje med vrstniki ni nikoli nekaj normalnega!** O tem lahko beremo tudi na spletni strani slovenske Policije: <https://www.policija.si/index.php/preventiva-/preventiva/427-nasilje-nad-vrstniki> Na njej poišči podatek o tem, katere so oblike medvrstniškega nasilja in kam se obrniti, če postaneš žrtev nasilja.

OBLIKE MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA	KAJ STORITI

2. KULTURNO = STRPNO

a) ✨V vsakdanjem govoru večkrat slišimo, da se nekdo obnaša »kulturno« ali pa da se obnaša »nekulturno«. **Opiši, kaj je zate kulturno obnašanje:**

a. Na šolskem hodniku:

b. Pri športu:

c. Pri malici in kosilu:

d. Na kulturni prireditvi:

b) * V nekaj točkah oblikuj pravila šolskega bontona.

ŠOLSKI BONTON*

*Beseda BONTON izvira iz francoščine in pomeni *dober ton*. Zajema pravila spodobnega vedenja v družbi.

c) Od kod izvira beseda kultura in kaj je prvotno pomenila?

Pomagaj si s *Slovenskim etimološkim slovarjem*: <http://www.fran.si/193/marko-snoj-slovenski-etimoloski-slovar> **Dopolni**.

Beseda **KULTURA** izhaja iz _____ in je prvotno pomenila _____, _____, kasneje pa je beseda *cultūra* dobila 4 pomene: _____, _____, _____, _____.

d) Tudi danes ima beseda več pomenov. Razlage na levi poveži s primeri na desni.

A	Kultura je skupek dosežkov človeške družbe kot rezultat človekovega delovanja, ustvarjanja.	___	Ob morju najbolj uspevajo oljka in druge mediteranske kulture.
B	Kultura je umetniško ustvarjanje.	___	Žvižganje med nasprotnikovo himno priča o pomanjkanju kulture.
C	Kultura je lastnost človeka glede na obvladanje splošno veljavnih način ravnanja in vedenja.	___	Na potovanjih me najbolj zanimajo spomeniki izumrlih kultur, npr. rimske in grške kulture.
Č	Kultura je rastlina, ki se goji za prehrano in industrijsko predelavo.	___	Tim je dober poznavalec slovenske sodobne kulture.

3. POSEBNA VRSTA NESTRPNOSTI JE MEDETNIČNA NESTRPNOST.

a) Kaj pomeni beseda *etnično*? Obkroži:

- a. Vnetljivo. b. Lepljivo. c. Narodno. d. Tuje.

Zdaj ko poznaš pomen te besede, poskusi razložiti, za katere vrste nasilja gre.

b) Oglej si pričevanje dveh učencev, ki sta se v slovensko šolo priselila iz tujine in odgovori na vprašanja.

Kaj je bila njuna največja težava ob prihodu v Slovenijo?

Kaj je pokazala raziskava na slovenskih šolah o obnašanju slovenskih otrok do sošolcev tujcev?

Kako se učenci, ki pridejo od drugod, počutijo ob vstopu v novo okolje?

Kje lahko učenec, ki zaradi tega trpi, poišče pomoč?

c) ✳ Poskusi si predstavljati sebe v novem okolju, na novi šoli. Kako misliš, bi se počutil/a? V katerih situacijah bi ti bilo neprijetno? Kdaj pa bi bilo prijetno?

d) ✳ Kako bi lahko po tvoje pomagali sošolcem, ki so v šolo prišli iz tujine, da bi se čimprej dobro počutili v novem okolju? Navedi vsaj 2 konkretna predloga.

4. KULTURA, STRPNOST IN PREŠEREN.

a) Kako je z našo »zgodbo« o strpnosti povezan Prešeren? Spomnimo se na verze iz njegove Zdravljice:

*Živé naj vsi narodi,
ki hrepené dočakat dan,
da koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan!*

Lahko na podlagi teh verzov trdimo, da se je Prešeren zavzemal za strpnost? Pojasni.

b) Kljub vsemu, kar danes vemo in česar ne vemo o Francetu Prešernu, nekaj zagotovo drži:

Prešeren je _____ vse oblike _____, vsakršna diktatura mu je bila tuja! V svojih nazorih je bil _____, svetovljan, ki je _____ svojo lastno kulturo in kulturo drugih _____. (Povzeto po knjigi Prešeren.doc.)

Dopolni zgornje besedilo, pri dopolnjevanju si lahko pomagaš z danimi besedami:

zatiranja pesnil svobodomiseln cenil narodov
preziral opisoval vojne pameten pesnikov

c) Pozorno prisluhni izjavam nekaterih sodobnih slovenskih kulturnikov o tem, zakaj je kultura tako zelo pomembna.

d) Dopolni njihove izjave.

- a. **Jose, glasbenik:** »Kultura je kul-tura. Tura, ki je kul. S pomočjo kulture _____, odkriva nam globine naše duše, kdo pravzaprav smo mi. In preko kulture spoznavamo _____. Ker šele kultura nas nar'di _____!«
- b. **Matjaž Pikalo, pisatelj:** »Je že v redu, če tweetate, če ste na facebooku, ampak kul je tudi:
- če _____,
- če _____,
- če _____ ali pa
- če _____.«
- c. **Alenka Tetičković, igralka:** »Tudi čez tisočletja je narod vedno preživel samo zaradi _____.«
- d. **Primož Suhodolčan, pisatelj:** »Najbolj fino pa je, da kulturo delate _____, kajti tam jo lahko delate 24 ur na dan, 7 dni v tednu, 365 dni na leto, podnevi in ponoči, _____. Uživajte!«
- e) ✨ **Kako razumeš misel »Šele kultura nas nar'di zares ljudi«?**

- f) **Preberi odlomek iz DEKLARACIJE O NAČELIH STRPNOSTI, ki jo je UNESCO sprejel leta 1995 v Parizu, in odgovori na spodnje vprašanje.**

«Strpnost je spoštovanje, sprejemanje in priznavanje bogate raznolikosti naših svetovnih kultur, naših oblik izražanja in načinov biti človek.
Spodbujajo jo znanje, odprtost, sporazumevanje in svoboda misli, vesti in prepričanja.
Strpnost je harmonija v različnosti. Ni samo moralna dolžnost, je tudi politična in pravna zahteva.
Strpnost je vrlina, ki omogoča mir in prispeva k nadomestitvi kulture vojne s kulturo miru.»

- ✨ **Kako lahko ukvarjanje s kulturo pripomore k strpnosti?** Pomagaj si s prebranim odlomkom in s svojimi lastnimi izkušnjami.

- g) ✨ **Oblikuj reklamni letak Da rojak kul bo vsak!** Zapiši ta moto in ustvari ilustracijo, ki bo čim bolj pritegnila pozornost. Prepričaj ljudi, da nestrpnost ni kul(turna)!
- 5. TUDI NA NAŠI ŠOLI SE UKVARJAMO S KULTURO.**
- a) **Oglej si kratki film IZLOČENA SOŠOLKA o nestrpnosti do učenke, ki je novinka v razredu. Navedi oblike nasilja, ki jih zaznamo v filmu. Se to, o čemer govori film, v resnici res dogaja?**

2. DEL: Priprava na ogled gledališke predstave *Prijatelje si izbiramo sami*

1. Glavna oseba je Lovro. Njegovi starši imajo pomembno službo, pogosto so odsotni, Lovro je pogosto sam.

- a) Kaj misliš, zakaj se uspešni starši premalo posvečajo svojim otrokom? Poznaš kakšen tak primer?

Kaj pa ti, si rad/a sam/a doma? Kdaj ja, kdaj ne?

Imaš občutek, da preživiš dovolj časa s starši?

- b) Preberi izjavo znanega slovenskega psihologa:

»V odnose je potrebno vlagati, vlagati čas. V hitrem tempu, ko smo razpršeni med različne obveznosti, odraslim pogosto zmanjka časa za naše najbližje v lažnem prepričanju, saj bodo že počakali. A ne bodo čakali v nedogled« (dr. Aleksander Zadel).

Se z njegovo izjavo strinjaš?

Kaj se po tvoje lahko zgodi, ko se otroci naveličajo »čakanja na starše«, kakšne so po tvoje lahko posledice?

2. Lovro je zelo bister, v šoli je odličnjak. Kljub temu ali pa prav zaradi tega je pogosto tarča zbadanj in nasilja sošolcev.

Ponovimo znanje, pridobljeno na spletni strani Policije: Kaj vse je nasilje nad vrstniki? Je zafrkavanje, da je nekdo »piflar«, že nasilje?

3. Lovrov najhujši »sovražnik« je sošolec Jan. Lovru nenehno žali, do njega je tudi nasilen.

- a) Tudi ti poznaš koga, morda sošolca ali sošolko, ki je pogosto žaljiv do drugih sošolcev? Kako se ob njem/njej počutiš, kakšno je tvoje mnenje o njem/njej?

- b) Preberi eno Janovih izjav:

JAN (posmehljivo): Hej, Lovro, kje imaš očka, da bi te pripeljal v šolo? A je spet odšel pomagat tistim huliganom v Afriko? (Ostali se glasno zasmehijo.) Kaj pa mamica? Raje rešuje življenja v bolnici, kot pa da bi tebi naravnala možgane. Smiliš se mi. Al hodiš z busom ali pa te voz babica, ki je itak samo še za v grob.

Jan se v tej izjavi norčuje iz članov Lovrove družine. Kaj izvemo o njih?

Zakaj nas še posebej prizadene, kadar kdo grdo govori o naši družini? Si že kdaj doživel kaj podobnega? Kako si se takrat počutil/a, si se postavil/a zase?

Kaj pa ostali sošolci in njihova reakcija, se ti zdi primerna? Kaj pa ti, kako se odzoveš, kadar si priča žaljenju in posmehovanju? Kako se takrat počutiš?

- c) Zakaj misliš, da je Jan takšen, kot je? Kaj bi lahko bil vzrok njegovemu ravnanju, misliš, da ima tudi on kakšne težave? Na kakšen način bi bilo ljudem, kot je Jan, mogoče pomagati, da bi postali strpnejši?

4. Preberi odlomek iz scenarija, pogovor med Lovrom in Janom.

JAN: Kje imaš tistih 5 EUR, ki si mi jih dolžan?!

LOVRO: Ničesar ti nisem dolžan.

JAN: Kaj si rekel?! Ponovi, če si upaš!

LOVRO: Ničesar ti nisem dolžan.

JAN: Daj denar!!!

LOVRO: Imam samo 3 evre in 60 centov. To je vse, kar mi je babica zjutraj dala.

JAN: To ni vse. Če mi jutri ne prineseš vsega, te nalomim tako, da boš samo zase vedel!

Pogovor odigrajte.

Začutimo lahko, da je eden od fantov neprijazen in grob. Kateri? Na katerem mestu njegova grobost doseže vrh?

Zdaj pa pogovor odigrajte tako, da bo strpen in prijazen. Za to ga bo seveda treba malo spremeniti.

Katere so torej tiste značilnosti strpnega pogovarjanja, ki naredijo odnose med nami prijaznejše? Navedite vsaj 3.

5. David je malce starejši fant, ki ga Lovro sreča na avtobusni postaji. Do Lovra je prijateljski in razumevajoč, Lovro mu zaupa. A David nima samo dobrih namenov.

a) Zagotovo tudi sam/a pogosto spoznaváš nove prijatelje. Na kaj si pozoren/pozorna pri prvem stiku, kaj v tebi zbuja zaupanje in kaj te pri ljudeh odvrne?

b) Predstavljaš si, da si spoznal/a novega prijatelja. Čez čas izveš, da:

- je tvoj novi prijatelj zelo reven
- tvoj novi prijatelj živi v rejniški družini
- je tvoj prijatelj druge narodnosti
- je tvoj prijatelj begunec
- je tvoj prijatelj narkoman

Se v katerem od navedenih primerov tvoj odnos do njega spremeni? Kako? Pojasni.

6. Ema je svojo igro zaključila z mislijo:

Ni nujno, da svoje tegobe, probleme prestajaš sam. Obrneš se lahko na družino, prijatelje in osebje v šoli. Ne boj se jih deliti z drugimi.

Družine si ne izbiraš sam, zato jo imej rad tako, kot je. Prijatelje si izbiraš sam, zato jih izbiraj previdno.

V katerem primeru bi (ali pa si že) svoje težave zaupal družini, v katerem primeru prijateljem in kdaj osebju v šoli?

Kakšen pa je po tvojem mnenju pravi prijatelj?

7. **PODATKI O PREDSTAVI:**

SKUPINA: DRAMSKA SKUPINA TOP 14

SCENARIJ: Ema Balkovec

REŽIJA: učiteljica Monika Čufer

SCENA: učiteljica Maja Okorn

IGRAJO: Domen Osterman, Sebastjan Perovšek, Žiga Omerzu, Adela Zupan, Špela Sajevec, Jerca Brolih, Rok Jeraj, Rok Podjed, Jakob Naglič, Nala Zec Jesenko, Manca Ferjan, Katarina Mali, Tajda Bukovnik, Neža Kumše

GRADIVO ZA UČITELJE

DA ROJAK KUL BO VSAK

delavnice o nasilju, strpnosti in kulturi ob slovenskem kulturnem prazniku

DATUM	29.1.-6.2.2018
TRAJANJE	3 šolske ure 1. in 2. ura: o strpnosti in kulturi 3. ura: priprava na ogled predstave Prijatelje si izbiramo sami
RAZRED	3. triada
CILJI	Učenci razmišljajo, ustno in pisno izražajo mnenje o nestrpnosti in nasilju v šoli. Vživijo se v resnična pričevanja svojih vrstnikov, se o njih pogovorijo. Spoznajo, katere oblike nasilja obsega medvrstniško nasilje. Spoznajo, kaj pomeni medetnično nasilje. Razmišljajo o možnih rešitvah problema nestrpnosti in nasilja v šoli. Seznanijo se z izvorom in pomeni besede 'kultura'. Razmišljajo, kakšno je kulturno obnašanje. Razmišljajo o povezanosti strpnosti in kulture. Presojajo Prešernov prispevek k zavzemanju za strpnost. Ustvarjajo poustvarjalna besedila na obravnavano temo. Ogledajo si kratki film <i>Izločena sošolka</i> , ki so ga posneli učenci naše šole in se o njem pogovorijo. Seznanijo se z zgodbo predstave <i>Prijatelje si izbiramo sami</i> gledališke skupine Olševke, ki si jo bodo ogledali v Domu krajanov. Pogovorijo se o glavnih osebah, motivih, sporočilu.
PRIPOMOČKI	računalnik, projektor, zvočniki, učni listi

1. MEDVRSTNIŠKO NASILJE

V lanskem letu smo med učenci 8. razredov izvedli anketo o tem, kaj menijo o medsebojnih odnosih v razredu in na naši šoli. Rezultati so opozorili, da je nasilje prisotno tudi na naši šoli.

- a) V razmislek predvajamo posnetek - pričevanje učenca, ki je žrtev nasilja, in se pogovorimo.
<https://www.youtube.com/watch?v=B4RGOEBpYzY> (1:04)

Kakšno nasilje ta učenec doživlja, kako se takrat počuti?

Doživlja psihično nasilje. Govorijo mu kletvice. Obkolijo ga, mu grozijo, da ga bodo pretepli.

Kaj je po njegovem razlog, da so nekateri učenci nasilni? Kaj meniš ti?

Radi bi se dokazali pred drugimi, ker imajo premalo samozavesti.

Kje poišče pomoč?

Pove doma in se pogovorijo.

Ga je strah povedati resnico odraslim?

Ni ga strah, saj ve, da ima prav. Postavi se zase.

Se tudi sam/a kdaj srečaš z nasilnim obnašanjem v šoli, te je kdaj strah? **Po smislu.**

- b) Predstavljaš si, da ta učenec svojemu najboljšemu prijatelju zaupa svoje načrte za pobeg od doma, saj nasilja ne more več trpeti. **Postavi se v vlogo njegovega prijatelja in mu napiši sms**

sporočilo. Poskušaj ga odvrniti od pobega. Predstavi mu nevarnosti, ki ga lahko doletijo in predlagaj rešitev za njegove težave. **Po smislu.**

- c) Kot dokaz, da nasilje med vrstniki ni nikoli nekaj normalnega, učence seznanimo s spletno stranjo Policije: <https://www.policija.si/index.php/preventiva-/preventiva/427-nasilje-nad-vrstniki>

Skupaj si preberemo, katere so oblike medvrstniškega nasilja in predvsem, kje poiskati pomoč (govorni nastop?).

OBLIKE MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA	KAJ STORITI
<ul style="list-style-type: none"> - Pretepanje - Spolno nasilje - Zmerjanje - Zafrkavanje - Namerna izključitev iz skupine, zavračanje, obrekovanje - Izsiljevanje - Kraja - Spletno nasilje in nadlegovanje 	<ul style="list-style-type: none"> - Ne čakaj in ne pristajaj na nasilje! Takoj spregovori o svojih težavah. - Povej v šoli učitelju ali učiteljici, strokovnim delavcem, ravnatelju, sosedom ali komu drugemu, ki mu zaupaš! O tem govori tudi s svojimi prijatelji! - Povej staršem ali skrbnikom in skupaj stopite do učitelja! - Povej in zaupaj policistu!

2. KULTURNO = STRPNO

- a) V vsakdanjem govoru večkrat slišimo, da se nekdo obnaša »kulturno« ali pa da se obnaša »nekulturno«. Opiši, kaj je zate kulturno obnašanje:

e. Na šolskem hodniku: _____

f. Pri športu: _____

g. Pri malici in kosilu: _____

h. Na kulturni prireditvi: _____

Po smislu.

- b) V nekaj točkah oblikuj pravila šolskega bontona.

ŠOLSKI BONTON*
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pri pouku ne govorimo drug čez drugega. 2. Po hodniku ne divjamo. 3. Pri športu smo spoštljivi do nasprotnika. 4. Pri malici in kosilu počistimo za seboj. 5. Na kulturni prireditvi zbrano gledamo in poslušamo. <p>Po smislu.</p>

- c) Od kod izvira beseda kultura in kaj je prvotno pomenila?

Pomagaj si s *Slovenskim etimološkim slovarjem*: <http://www.fran.si/193/marko-snoj-slovenski-etimoloski-slovar> **Dopolni.**

Beseda **KULTURA** izhaja iz *latinščine* in je prvotno pomenila **obdelovanje, poljedelstvo**, kasneje pa je beseda *cultūra* dobila 4 pomene: **vzgoja, izobraževanje, čaščenje, spoštovanje**.

d) Tudi danes ima beseda več pomenov. Razlage na levi poveži s primeri na desni.

A	Kultura je skupek dosežkov človeške družbe kot rezultat človekovega delovanja, ustvarjanja.	Č	Ob morju najbolje uspevajo oljka in druge mediteranske kulture.
B	Kultura je umetniško ustvarjanje.	C	Žvižganje med nasprotnikovo himno priča o pomanjkanju kulture.
C	Kultura je lastnost človeka glede na obvladanje splošno veljavnih način ravnanja in vedenja.	A	Na potovanjih me najbolj zanimajo spomeniki izumrlih kultur, npr. rimske in grške kulture.
Č	Kultura je rastlina, ki se goji za prehrano in industrijsko predelavo.	B	Tim je dober poznavalec slovenske sodobne kulture.

3. POSEBNA VRSTA NESTRPNOSTI JE MEDETNIČNA NESTRPNOST.

e) Kaj pomeni beseda *etnično*? Obkroži:

- b. Vnetljivo. b. Lepljivo. **c. Narodno.** d. Tuje.

Zdaj ko poznaš pomen te besede, poskusi razložiti, za katere vrste nasilja gre.

To je vsake vrste nasilje, ki se zgodi zato, ker je nekdo druge narodnosti, vere, kulture ali ker govori drug jezik.

f) Oglej si pričevanje dveh učencev, ki sta se v slovensko šolo priselila iz tujine in odgovori na vprašanja. <https://www.youtube.com/watch?v=UaFOJ1fHxEg>

Kaj je bila njuna največja težava ob prihodu v Slovenijo?

Neznanje jezika. Osamljenost.

Kaj je pokazala raziskava na slovenskih šolah o obnašanju slovenskih otrok do sošolcev tujcev? **Veliko je psihičnega nasilja – žaljivk, ogovarjanja za hrbtom, izogibanja. Večina ne bi sedela z nekom, ki ne govori dobro slovensko.**

Kako se učenci, ki pridejo od drugod, počutijo ob vstopu v novo okolje?

Zdi se jim, da se imajo Slovenci za nekaj več. Užaljeni so, besede jih bolijo.

Kje lahko učenec, ki zaradi tega trpi, poišče pomoč?

Zaupaj se lahko šolski svetovalni službi, drugim odraslim ali pokliče TOM telefon 116 111.

g) Poskusi si predstavljati sebe v novem okolju, na novi šoli. Kako misliš, bi se počutil/a? V katerih situacijah bi ti bilo neprijetno? Kdaj pa bi bilo prijetno? **Po smislu.**

h) Kako bi lahko po tvoje pomagali sošolcem, ki so v šolo prišli iz tujine, da bi se čimprej dobro počutili v novem okolju? Navedi vsaj 2 konkretna predloga. **Po smislu.**

4. KULTURA, STRPNOST IN PREŠEREN.

- h) Kako je z našo »zgodbo« o strpnosti povezan Prešeren? Spomnimo se na verze iz njegove Zdravljice:

*Živé naj vsi narodi,
ki hrepené dočakat dan,
da koder sonce hodi,
prepír iz svéta bo pregnan!*

Lahko na podlagi teh verzov trdimo, da se je Prešeren zavzemal za strpnost? Pojasni.
Da, Prešeren se je zelo zavzemal za strpnost med ljudmi, med narodi. Želel je, da bi vsi narodi živeli v miru in da nikjer na svetu ne bi bilo prepírov, vojn.

- i) Kljub vsemu, kar danes vemo in česar ne vemo o Francetu Prešernu, nekaj zagotovo drži:

Prešeren je preziral vse oblike zatiranja, vsakršna diktatura mu je bila tuja! V svojih nazorih je bil svobodomiseln, svetovljan, ki je cenil svojo lastno kulturo in kulturo drugih narodov.

(Povzeto po knjigi *Prešeren.doc.*)

Dopolni zgornje besedilo, pri dopolnjevanju si lahko pomagaš z danimi besedami:

zatiranja pesnil svobodomiseln cenil narodov
preziral opisoval vojne pameten pesnikov

- j) Pozorno prisluhni izjavam nekaterih sodobnih slovenskih kulturnikov o tem, zakaj je kultura tako zelo pomembna.

<https://www.youtube.com/watch?v=aLckPYKSdt0> (0:46)

- k) Dopolni njihove izjave.

- e. **Jose, glasbenik:** »Kultura je kul-tura. Tura, ki je kul. S pomočjo kulture spoznavamo sami sebe, odkriva nam globine naše duše, kdo pravzaprav smo mi. In preko kulture spoznavamo druge. Ker šele kultura nas nar'di zares ljudi!«
- f. **Matjaž Pikalo, pisatelj:** »Je že v redu, če tweetate, če ste na facebooku, ampak kul je tudi:
- če greste kdaj v gledališče,
- če preberete kakšno knjigo,
- če si ogledate kakšno razstavo ali pa
- če greste na kakšen koncert.«
- g. **Alenka Tetičković, igralka:** »Tudi čez tisočletja je narod vedno preživel samo zaradi kulture.«
- h. **Primož Suhodolčan, pisatelj:** »Najbolj fino pa je, da kulturo delate v svoji glavi, kajti tam jo lahko delate 24 ur na dan, 7 dni v tednu, 365 dni na leto, podnevi in ponoči, v vetru, snegu in toči. Uživajte!«

- l) ✳ Kako razumeš misel »Šele kultura nas nar'di zares ljudi«?

Kultura je tisto, kar loči ljudi od živali. Človek potrebuje poleg hrane za osnovno preživetje tudi hrano za dušo, ki ga osrečuje in ga spodbuja k razmišljanju. Zaradi tega posega po kulturi.

Po smislu.

- m) Preberi odlomek iz DEKLARACIJE O NAČELIH STRPNOSTI, ki jo je UNESCO sprejel leta 1995 v Parizu, in odgovori na spodnje vprašanje.

“Strpnost je spoštovanje, sprejemanje in priznavanje bogate raznolikosti naših svetovnih kultur, naših oblik izražanja in načinov biti človek.

Spodbujajo jo znanje, odprtost, sporazumevanje in svoboda misli, vesti in prepričanja.

Strpnost je harmonija v različnosti. Ni samo moralna dolžnost, je tudi politična in pravna zahteva.

Strpnost je vrlina, ki omogoča mir in prispeva k nadomestitvi kulture vojne s kulturo miru.”

- ✳ Kako lahko ukvarjanje s kulturo pripomore k strpnosti? Pomagaj si s prebranim odlomkom in s svojimi lastnimi izkušnjami.

Tako, da nam približa navade, običaje, kulture ... drugih narodov.

Z njeno pomočjo se zavemo, da naše navade niso edine pravilne, edine sprejemljive.

Tako, da se vživi v različne ljudi, da zna sočustvovati z njimi.

Tako, da človeka spodbuja k temu, da se nenehno izobražuje, da se zanima za različne stvari, da je odprt do novega znanja.

Tako, da ljudi, države, narode spodbuja k mirnim rešitvam sporov.

Lahko tudi:

Dobre knjige, filmi, glasba ... me spodbudijo k razmišljanju.

Več kot vem, bolje razumem druge.

Če bi se ljudje več ukvarjali z umetnostjo, bi manj mislili na prepir.

Po smislu.

- n) ✳ Oblikuj reklamni letak Da rojak kul bo vsak! Zapiši ta moto in ustvari ilustracijo, ki bo čim bolj pritegnila pozornost. Prepričaj ljudi, da nestrpnost ni kul(turna)!

5. TUDI NA NAŠI ŠOLI SE UKVARJAMO S KULTURO.

- b) Oglej si kratki film IZLOČENA SOŠOLKA o nestrpnosti do učenke, ki je novinka v razredu. Navedi oblike nasilja, ki jih zaznamo v filmu. Se to, o čemer govori film, v resnici res dogaja?

- Zmerjanje

- Zafrkavanje

- Namerna izključitev iz skupine, zavračanje, obrekovanje

Po smislu.